

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»
Факультет журналістики
Кафедра соціальних комунікацій

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БК 5. СОЦІАЛЬНІ ПИТАННЯ В МАС-МЕДІА

для студентів

Освітньої програми:	Журналістика
Рівня вищої освіти:	другого (магістерського)
на здобуття освітнього ступеню:	магістра
за спеціальністю:	061 Журналістика
галузі знань:	06 Журналістика

Рівне-2020

Робоча програма **Соціальні питання в мас-медіа**
галузі знань 06 Журналістика, спеціальності: 061 Журналістика

Розробник: **Золяк В. В.**, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри соціальних комунікацій

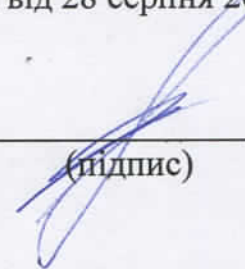
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціальних комунікацій

Протокол від 27 серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри доц. Золяк В.В.
(підпис)

Схвалено навчально-методичною комісією факультету журналістики

Протокол від 28 серпня 2020 року № 1

Голова проф. Мітчук О. А.
(підпис)

Гарант освітньої програми «Журналістика» зі спеціальності 061 «Журналістика» у галузі знань 06 «Журналістика» рівня вищої освіти другого (магістерського)

проф. Мітчук О. А.
(підпис)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Рівень вищої освіти, галузь знань, спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни			
		денна форма навчання	заочна форма навчання		
Кількість кредитів – 3/3	Рівень вищої освіти: другий (магістерський) Галузі знань: 06 Журналістика Спеціальність: 061 Журналістика	Вибіркова освітня компонента			
Змістових модулів – 1		Рік підготовки:			
Загальна кількість годин (денна/заочна форми навчання) – 90/90		2-й		2-й	
		Семестр			
		3-й		3-й	
		Лекції			
		20 год.		6 год.	
		Практичні, семінарські			
		10 год.		4 год.	
		Лабораторні			
		–		–	
		Самостійна робота			
30 год.		80 год.			
Індивідуальні завдання:					
30 год.					
Вид контролю: залік					

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціальні питання в мас-медіа» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Журналістика» підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 061 Журналістика галузі знань 06 «Журналістика».

Мета дисципліни – навчального курсу «Соціальні питання в мас-медіа» є формування комплексного професійного погляду на висвітлення соціальних питань у мас-медіа; формування навичок аналітично, критично та неупереджено вивчати особливості та тенденції її висвітлення у різних медіа-ресурсах; формування вмінь застосовувати набуті навички у практичній та професійній діяльності журналіста, редактора, медіа-спеціаліста.

Завдання курсу полягає у тому, аби навчити студентів розуміти засади визначення якості, об'єктивності та проблематичності медіа-матеріалів; новітні тенденції розвитку журналістики в Україні і світі; особливості презентації матеріалів на суспільну тематику сучасними медіа; специфіку підготовки медіа-матеріалів для різних медіа. Отримати навички здійснення моніторингу сучасних мас-медіа; працювати з великими масивами інформації, щоб виявляти специфічний та тематичний медіапродукт; аналізувати журналістські й інші матеріали медійного змісту; вміти писати власні матеріали, висвітлюючи соціальні проблеми, давати усні фахові коментарі.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1

Тема 1. Соціальні проблеми і соціальна проблематика в ЗМІ.

Поняття «соціальна журналістика», «соціальна проблематика». Особливості відображення соціальної проблематики у вітчизняних та зарубіжних ЗМІ. Найпоширеніша тематика. Спекулювання на соціальних проблемах у ЗМІ. Медіа як інструмент розв'язання соціальних проблем. Соціально-побутова проблематика у ЗМІ. Проблема материнства та дитинства. Проблеми дискримінації та порушення прав людини (дитини). Проблема біженців та мігрантів. Гендерні та расові проблеми.

Література: основна (1, 2, 4, 11,12,14,24), додаткова (4,7,8)

Тема 2. Молодіжна проблематика в українських мас-медіа.

Молодіжна проблематика у виданнях загального типу і спеціалізованих за віковою ознакою. Проблеми навчання, виховання та відпочинку молоді у ЗМІ. Дитячі видання і програми для дітей.

Література: основна (1, 3, 4, 6,16), додаткова (3,4)

Тема 3. Кримінальна проблематика. Медіанасильство.

Особливості застосування силових і психологічних тисків на аудиторію, які транслюються в засобах масових комунікацій та їх вплив. Наслідуюннфсть насильства. Ефект праймінгу від агресивних сцен.

Література: основна (1,3,4, 5, 10, 13) додаткова (7,8)

Тема 4. Гендерна політика в сучасних ЗМІ.

Теоретичний наліз гендерних проблем в управлінні та їх висвітлення у ЗМІ. Мова сучасних медіа як фактор формування гендерної рівності або ж нерівності. Проблема гендерного дисбалансу

Література: основна ((1, 2, 7, 8,10, 12,13, 14.), додаткова (7,8)

Тема 5. Проблематика регіональних ЗМІ.

Особливості становлення та функціонування зарубіжних регіональних медіа. Розвиток регіональних медіа в Україні (регіональні, муніципальні, приватні). Особливості висвітлення загальнонаціональних питань у регіональних ЗМІ. Тематика регіональних ЗМІ. Роль нових медіа у розвитку регіонального інформаційного простору України.

Література: основна (1, 2, 7, 8,10,16, 21,24,25), додаткова (1,3)

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	пр	лаб	Інд	с.р.		л	пр	Лаб	Інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.												
Тема 1. Соціальні проблеми і соціальна проблематика в ЗМІ	18	4	2		6	6	18	2				16
Тема 2. Молодіжна проблематика в українських мас-медіа	18	4	2		6	6	18		2			16
Тема 3. Кримінальна проблематика. Медіанасильство.	18	4	2		6	6	18	2				16
Тема 4. Гендерна політика в сучасних ЗМІ.	18	4	2		6	6	20	2	2			16
Тема 5. Проблематика регіональних ЗМІ.	18	4	2		6	6	16					16
Разом за змістовим модулем 1	90	20	10	–	30	30	90	6	4			80
Усього годин	90	20	10	–	30	30	90	6	4			80

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Соціальні проблеми і соціальна проблематика в ЗМІ	2/-
2.	Молодіжна проблематика в українських мас-медіа	2/2
3.	Кримінальна проблематика. Медіанасильство.	2/-
4.	Гендерна політика в сучасних ЗМІ.	2/2
5.	Проблематика регіональних ЗМІ.	2/-
	Разом	10/4 год.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1.	Соціальні проблеми і соціальна проблематика в ЗМІ	6/16
2.	Молодіжна проблематика в українських мас-медіа	6/16
3.	Кримінальна проблематика. Медіанасильство.	6/16
4.	Гендерна політика в сучасних ЗМІ.	6/16
5.	Проблематика регіональних ЗМІ.	6/16
	Разом	30/80 год.

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ТЕМ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань	Форми контролю	Література	Кількість балів
Змістовий модуль 1:				
<p>Тема 1. Соціальні проблеми і соціальна проблематика в ЗМІ. Поняття «соціальна журналістика», «соціальна проблематика». Особливості відображення соціальної проблематики у вітчизняних та зарубіжних ЗМІ. Найпоширеніша тематика. Спекулювання на соціальних проблемах у ЗМІ. Медіа як інструмент розв'язання соціальних проблем. Соціально-побутова проблематика у ЗМІ. Проблема материнства та дитинства. Проблеми дискримінації та порушення прав людини (дитини). Проблема біженців та мігрантів. Гендерні та расові проблеми.</p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Написати огляд даної теми</p>	<p>Опитування, аналіз творчого завдання.</p>	<p><i>Література:</i> <i>основна (1, 2, 4, 11,12,14,24),</i> <i>додаткова (4,7,8)</i></p>	12
<p>Тема 2. Молодіжна проблематика в українських мас-медіа. Молодіжна проблематика у виданнях загального типу і спеціалізованих за віковою ознакою. Проблеми навчання, виховання та відпочинку молоді у ЗМІ. Дитячі видання і програми для дітей.</p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття Аналіз висвітлення молодіжної проблематики.</p>	<p>Опитування. Кейс-метод (аналіз журналістських ситуацій)</p>	<p><i>Література:</i> <i>основна (1, 3, 4, 6,16),</i> <i>додаткова (3,4)</i></p>	12
<p>Тема 3. Кримінальна проблематика. Медіанасильство. Особливості застосування силових і психологічних тисків на</p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу. Написання журналістського матеріалу</p>	<p>Опитування, аналіз творчого завдання.</p>	<p><i>Література:</i> <i>основна (1,3,4, 5, 10, 13)</i> <i>додаткова (7,8)</i></p>	12

аудиторію, які транслюються в засобах масових комунікацій та їх вплив. Наслідують насильства. Ефект праймінгу від агресивних сцен.				
Тема 4. Гендерна політика в сучасних ЗМІ. Теоретичний аналіз гендерних проблем в управлінні та їх висвітлення у ЗМІ. Мова сучасних медіа як фактор формування гендерної рівності або ж нерівності. Проблема гендерного дисбалансу	Вивчення лекційного матеріалу. Написання огляду даної теми	Опитування. Кейс-метод (аналіз журналістських ситуацій)	<i>Література:</i> <i>основна ((1, 2, 7, 8, 10, 12, 13, 14,),</i> <i>додаткова</i> <i>(7, 8)</i>	12
Тема 5. Проблематика регіональних ЗМІ. Особливості становлення та функціонування зарубіжних регіональних медіа. Розвиток регіональних медіа в Україні (регіональні, муніципальні, приватні). Особливості висвітлення загальнонаціональних питань у регіональних ЗМІ. Тематика регіональних ЗМІ. Роль нових медіа у розвитку регіонального інформаційного простору України.	Вивчення лекційного матеріалу Аналіз регіональних ЗМІ	Опитування. Кейс-метод (аналіз журналістських матеріалів)	<i>Література:</i> <i>основна (1, 2, 7, 8, 10, 16, 21, 24, 25),</i> <i>додаткова</i> <i>(1, 3)</i>	12

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тема 1. Молодіжна проблематика в українських мас-медіа. Охарактеризуйте контентне наповнення всеукраїнських ЗМІ та визначте присутність висвітлення молодіжної проблематики у відсотковому відношенні

Тема 2. Соціальні проблеми і соціальна проблематика в ЗМІ. Зробіть моніторинг кількох друкованих видань Рівненщини щодо висвітлення на їх шпальтах соціальних проблем: частотність появи журналістських матеріалів із соціальних проблем, закономірність їх опублікування. З'ясуйте, наскільки об'єктивно та коректно висвітлюються вказані проблеми в ЗМІ. Напишіть газетний матеріал, висвітливши соціальну проблему.

Тема 3. Кримінальна проблематика. Медіанасильство. Оцінити роботу журналістів, що спеціалізуються на роботі із криміналом. Проаналізувати повідомлення на кримінальну тематику у випусках новин на всеукраїнських телеканалах. Написати матеріал на кримінальну тематику.

Тема 4. Гендерна політика в сучасних ЗМІ. Пояснити роль ЗМІ в гендерній соціалізації. Визначити стереотипність висвітлення конкретних «чоловічих» і «жіночих» тем на прикладі обраного ЗМІ. Написати власний аналітичний матеріал на гендерну тематику.

Тема 5. Проблематика регіональних ЗМІ. Оцінити роль подієвої інформації у соціальній журналістиці. Проаналізувати жанрові особливості висвітлення соціальної інформації у ЗМІ. Підготувати порівняльний аналіз висвітлення однієї проблеми у різних жанрах. Написати власний матеріал на соціальну тематику.

Разом індивідуальної роботи – 40 годин.

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекції із застосуванням аудіо-візуальних засобів, самостійна робота з періодикою, он-лайн платформами, перегляд телебачення, прослуховування радіо, ділові ігри, навчальні диспути та дискусії, моделювання життєвих ситуацій, соціологічне дослідження, аналіз тематики сучасних ЗМІ, інтерв'ю, самооцінка.

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Індивідуальне опитування, фронтальне опитування, тестова перевірка знань, поточні контрольні роботи, підсумковий контроль (залік).

11. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКА

1. Охарактеризуйте поняття «проблема» та «проблематика» стосовно медіагалузі.
2. Охарактеризуйте поняття соціальної журналістики.
3. Дайте характеристику якісних медіа-продуктів.
4. Дайте характеристику масових (популярних) медіа-продуктів.
5. Визначте відмінності між якісними і неякісними матеріалами ЗМІ.
6. Визначте відмінності між проблематичними і неproblemатичними матеріалами ЗМІ
7. Назвіть світові інститути регулювання (контролю) якості ЗМІ.
8. Проаналізуйте методику визначення проблематичності медіаматеріалів.
9. Схарактеризуйте проблеми насильства і страх у просторі українських медіа.
10. Поясніть причини політичної заангажованості ЗМІ.
11. Розкрийте актуальну тематику соціальної журналістики.
12. Охарактеризуйте особливості висвітлення релігійних тем.
13. Проаналізуйте успішні проекти в розвитку регіональних ЗМІ України.
14. Проаналізуйте висвітлення розважальної тематики у ЗМІ (контрасти України та зарубіжних медіа).
15. Окресліть приклади вдосконалення регіонального медіа простору в зарубіжних країнах.
16. Проаналізуйте проблему занепаду муніципальних медіа у Україні.
17. Дослідіть вплив партій на висвітлення політичної проблематики у ЗМІ в Україні.
18. Проаналізуйте ЗМІ як засіб політичної маніпуляції.
19. Охарактеризуйте особливості відображення соціальної проблематики у зарубіжних та вітчизняних ЗМІ.
20. Розкрийте побутові питання у соціальній проблематиці у ЗМІ (проаналізуйте контент провідних медіа України).
21. Наведіть приклади медіа спекуляцій на соціальних проблемах.
22. Дослідіть особливості регіонального інформаційного простору України (види ЗМІ, тематика, журналістські жанри).
23. Охарактеризуйте проблеми і перспективи розвитку регіональних медіа в Україні (порівняйте із зарубіжним досвідом).

24. Дослідіть роль нових медіа у розвитку регіонального інформаційного простору України (на прикладі області, регіону, району тощо).
25. Проаналізуйте якість та особливості комунікації медичних державних органів України із суспільством.
26. Охарактеризуйте роль ЗМІ у реформах у секторі охорони здоров'я України.
27. Проаналізуйте пропаганду лікарських препаратів у ЗМІ (комерційна реклама).
28. Проаналізуйте пропаганда здорового способу життя у ЗМІ

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота					Підсумковий тест (залік)	Сума
Змістовий модуль 1						
T1	T2	T3	T4	T5	40	100
12	12	12	12	12		

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Опорні конспекти лекцій.
2. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення.
3. ТЗН.
4. Навчальні демонстрації.
5. Комп'ютерне забезпечення.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА БАЗОВА

1. Бекешкіна І. Громадська думка в суспільствах, що трансформуються / І. Бекешкіна // Соціологія : теорія, методи, маркетинг. – 2001. – № 4. – С. 218–222.
2. Бугрим В. Соціальна реклама в інформаційному суспільстві / В. Бугрим // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2004. – № 50. – С. 58–62.
3. Введенська Л. А. Культура мовлення. Серія "Підручники, навчальні посібники". Ростов н/Д: Фенікс, 2001.
4. Владимиров В. М. Журналістика, особа, суспільство : проблема розуміння / В. М. Владимиров. – К. : КНУ ім. Т.Шевченка, 2003. – 220с.
5. Волянська О., Пилипенко В., Сапелкіна О. Роль засобів масової інформації в соціалізації агресії // Персонал, 2004, №7, с. 88 – 91.

6. Габор Н. Постмодернізм-Постжурналізм-Постреальність [Електронний ресурс] / Н. Габор. – [Цит. 2009, 1 квітня]. – Режим доступу до джерела: <http://www.lnu.edu.ua/mediaeco/zurnal/N1/Mediaphilos/gabor.htm>
7. Гендерні аспекти державної служби: Монографія /М.Пірен, Н.Грицяк, Т.Василевська, О.Іваницька / За заг. ред. Б.Кравченка. – К.: Основи, 2002. – 335 с.
8. Грабовська І. Жінка в українській політиці та її портрет у ЗМІ // Філософсько-антропологічні студії' 2001. Спецвипуск. - К.: Стилос, 2001. - С. 210-219.
9. Гриценко О. М., Шкляр В. І. Основи теорії міжнародної журналістики. – К.: ВПЦ "Київський університет", 2002.
10. Грицяк Н. Проблеми трансформації державного механізму забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків в Україні // Управління сучасним містом. – 2003. – № 1/1-3 (9). – С. 26–33.
11. Дуркот Ю. Становище на ринку економіки. – [Електронний ресурс]. –Режим доступу : www.economy.com.ua/upload/11267
12. Залізняка О. Жіноча преса // Енциклопедія українознавства. Т. 2. К., 1994. -С. 691-693.
13. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості : підруч. / Здоровега В. – [2-ге вид., переробл. і доп.]. – Львів : ПАІС, 2004. – 267 с.
14. Кулачек О.І. Розвиток гендерної політики в Україні: реалії та перспективи // Вісн. УАДУ. – 2001. – № 4. – С. 297–303.
15. Кучерова О. О. Плани змісту та повідомлення британського газетного новинного дискурсу (початок XXI століття). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lib.ua-ru.net/inode/5160.html>
16. Ла Рош Вальтер фон. Вступ до практичної журналістики: навч. посіб. / Ла Рош Вальтер фон. [за заг. ред. В. Ф. Іванова та А. Коль]. – К. : Академія Української Преси, 2005. – 229 с.
17. Левченко К.Б. Гендерна політика в Україні: визначення, формування, управління: монографія. – Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2003. – 344 с.
18. Мальцева В. В. Економічна проблематика на сторінках преси ФРН (1996 2001 рр.): дис. ... канд. філол. наук : 10.01.08 / Мальцева Віта Володимирівна. К., 2004
19. Михайлин І. Л. Реальна економіка та економічна журналістика. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.philology.univer.kharkov.ua/Kathedras_files/JOURNAL_files/nauka_zhurnalistika/vidkr_lecciones/lectia_29_2_08.htm
20. Москаленко А. З., Губерський Л. В., Іванов В. Ф. Основи масово-інформаційної діяльності. – К., 1999.
21. Олтаржевський Д. О. Висвітлення екологічної тематики на сторінках сучасної української преси (засади, проблематика, досвід, жанрові форми та мовностилістичні прийоми) 2004 год : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.08 «Журналістика» / Д. О. Олтаржевський. – К., 2004. – 16 [1] с.
22. П'ять надзвичайно гострих екологічних проблем України [Електронний ресур]. – Режим доступу :<http://narodna.pravda.com.ua/life/4705eccc339e2/>
23. Роль ЗМІ у відзначенні 2000-ліття Різдва Христового. – К., 1998.
24. Українське суспільство: соціологічний моніторинг 1994 – 2003 / За ред. Н. В. Паніної – К., 2003.
25. Чачановській А.А. "Інстанція істини: ЗМІ і життя: можливість, пошук, відповідальність". М: Политиздат, 2007.

Додаткові джерела

1. Боруцький С. Т. Інтелігенти мають стати практикуючими християнами // Держава. Церква. Людина. – Л.: Афіша, 2003.

2. Воронков П. Спортивна журналістика як тип [Електронний ресурс] / П. Воронков. – Режим доступу : <http://zhumal.lib.ru/>
3. Дерепка М. Особливості пропаганди фізичної культури і спорту на сторінках української преси / М. Дерепка // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2001. – № 2-3. – С. 88-90.
4. Закусило М. Про що говорить і мовчить соціальна реклама / М. Закусило // Телекритика. – 2005. – № 12. – С. 47–48.
5. Свістельник І. Книговидання та періодична преса у галузі фізичної культури і спорту : [монографія] / І. Свістельник. – К. : Кондор, 2010. – 148 с.
6. Слюсаренко Е. Специализированные журналы о спорте : типологические и профильные характеристики / Е. Слюсаренко. – М., 2003. – 28 с.
7. Урбанізація [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://uk.wikipedia.org/wiki>
8. Юраш А. В. Українська Церква в контексті сучасних політико-конфесійних та комунікативних процесів (історико-політологічний аспект): Дис... канд. політ. наук: 23.00.01 / Львів. держ. ун-т імені Івана Франка. – Л., 1996.
9. Krcmar, M. and Greene K (1999). Predicting exposure to and uses of television violence. *Journal of communication*, 49 (3).
10. Karen Ross and Virginia Nightingale. *Media and Audiences: New Perspectives*. Glasgow. – 2003.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://ru.wikipedia.org>
2. <http://www.contr-tv.ru>
3. <http://www.jobs.ua>